

МОНІТОРИНГ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Твердохлебова Н.С., Певний Р.С.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Кожна свідома людина повинна обов'язково мати загальне уявлення про особливості сучасного екологічного стану, а також про основні напрямки державної політики у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки.

Моніторинг довкілля, екомоніторинг — комплексна науково-інформаційна система регламентованих періодичних безперервних, довгострокових спостережень, оцінки і прогнозу змін стану природного середовища з метою виявлення негативних змін і вироблення рекомендацій по їх усуненню або ослабленню.

Моніторинг як багатоцільова інформаційна система включає:

- біоекологічний моніторинг, що вивчає природне середовище з точки зору його впливу на стан здоров'я людей;
- геосистемний, або природно-господарський моніторинг, що вивчає зміни геосистем (у тому числі природних), з яких складається навколишнє середовище (геомоніторинг);
- біосферний моніторинг, що забезпечує спостереження, контроль і прогноз можливих змін природного середовища в глобальному масштабі (біомоніторинг),
- моніторинг геологічного середовища (літомоніторинг).

Екологічний моніторинг довкілля є сучасною формою реалізації процесів екологічної діяльності за допомогою засобів інформатизації і забезпечує регулярну оцінку і прогнозування стану середовища життєдіяльності суспільства та умов функціонування екосистем для прийняття управлінських рішень щодо екологічної безпеки, збереження природного середовища та раціонального природокористування.

Науково-технічний прогрес постійно набирає обертів у різних галузях людської діяльності. З'являється нова техніка, впроваджується автоматизація, збільшуються масштаби видобутку необхідних ресурсів. Але все це призводить до збільшення шкідливих викидів у атмосферу та гідросферу нашої планети, різним катаклізмам через надмірне спустошення лісів та ґрунтів тощо. Особливо гостро ці проблеми стосуються тих країн, у яких недостатньо фінансується галузь охорони навколишнього середовища. У результаті для моніторингу екологічного стану застосовується надто застаріла техніка та неактуальні методи досліджень. Натомість у більш розвинених країнах вже давно застосовуються регулярно аеро- та космічне фотографування усіх територій держави, що також забезпечує отримання об'єктивної інформації, створюються високотехнологічні науково-дослідницькі центри з питань екологічної безпеки, розробки нового технічного оснащення відбувається з урахуванням зменшення шкідливого впливу на екосистему, впроваджуються нові законопроекти щодо регулювання та зменшення антропогенного впливу на навколишнє середовище тощо.

Вирішення проблем розвитку агропромислового, паливно-енергетичного комплексів, добувної, нафтогазопереробної галузей економіки, об'єктів житлово-комунального господарства повинно носити комплексний характер і включати в себе використання сучасних передових технологій, створення принципово нових підходів та способів управління охороною навколишнього середовища та природокористуванням.